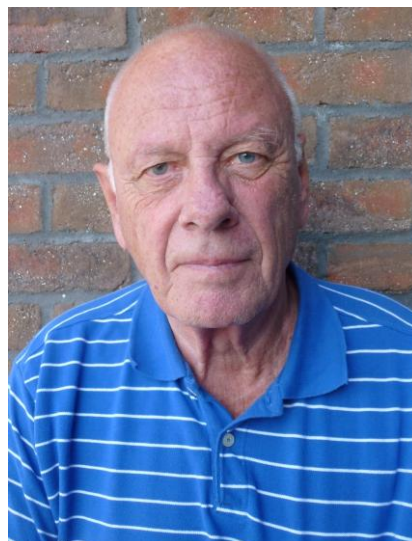

1952 Dra hjem til mora di

Folk som har vært sikre på at de kom til å dø, for eksempel ved ulykker, har fortalt at livet passerte i revy. Andre har i det siste sekundet sett sine nærmeste i en halo. Felles for disse er at når de fikk livet til låns igjen, satt de med ettertanker som til de grader rangerte de virkelige livsverdier. Hver dag så dyrebare, hvert menneske så givende, hvert livstegn så betydningsfullt, naturen så vakker. Gleden over det lille så enorm stor. Tenk å få være frisk. Det kalles *takknemlighet*, denne usynlige kraften som gjør oss til bedre mennesker. En blir på et vis ydmyk. Men problemet her, er som i så mange sammenhenger: det må en krise til, et slag i ansiktet, mot menneskeheten, en sykdom, en tragedie eller en nedtur i livet, en motgang, personlig eller familiært. På populærspåket heter det vel: "*Det å få seg en karamell*". En enkel hendelse, noen du møter - kan også forandre ditt liv bokstavelig talt. Du kan få et annet syn, en annen forståelse - et annet perspektiv, selv om du har livets skole bak deg, mye erfaring og tror du har sett, hørt og opplevd det meste. Det er ofte slik at noen har det verre. Og så er det kanskje den ene gangen at livet gir deg et vitnesbyrd, en opplevelse som gjør deg fullstendig tom og målløs. *Hvor mye kan et menneske tåle?*

Tord Tangvik

Per Jevne

Dette innledende avsnittet skal ta oss til et par eksempler, et par hendelser som virkelig kan sette dype spor, ikke bare hos den eller de det gjelder, men hos en vanlig leser av et lite kapittel i en lokalhistorisk bok. Hensikten med dette kapittelet var til å begynne med å henlede oppmerksomhet på et menneske med røtter fra min egen kommune, som har gjort noe spesielt og markert seg i sitt virke. Det finnes noen hverdagshelter innfor alle yrker, samfunnslag og miljø. De trengs å bli nevnt. En av disse er Tord Tangvik, oppvokst i Hegra og på Stjørdal. Dette skal selvsagt ikke bli historien om Tord Tangvik, den kan du nemlig lese i Per Jevnes meget gode bok *52 år i cockpit* fra 2007 på Kolofon forlag. Per Jevne er tidligere journalist i Adresseavisen, meget luftfarts- og historieinteressert, privatflyger i 30 år, *researcher* hos "Tore på sporet" (program i NRK TV), med nybrotsarbeid østover innen slektsforskning og oppsporing av mennesker. Dette kapitlet her skal spinne noen løse tråder rundt en av våre egne, høyt der oppe i dobbelt forstand, men som ga så mye av seg selv for "de der nede". En flykaptein med stort hjerte og stort sosialt engasjement. En pioner innen nødhjelpsflyging.

Da jeg leste boka om Tord Tangvik var det to forhold, kall det "hendelser", som rørte meg sterkt, og som jeg er ganske så sikker på har hatt mye å si for hovedpersonen selv. Derfor disse linjer omtalt i første avsnittet: et lite ordspill linket mot to hendelser som har formet Tord i hans gjøren og laden, og som former oss andre som leser Per Jevnes omtale av hendelsene. Jeg skal her og nå fortelle kort om den ene hendelsen, og ta den andre til slutt i kapitlet. Følg med!

*Prestefamilien Tangvik i Hegra under krigen
F.v: Tove, far Lars, Tord, mor Aase og Kirsten. Berit var ennå ikke født*

Hendelse I

Som påfølgende setninger senere vil vise, var Tord Tangvik en flyger i Braathen S.A.F.E, som på sin fridtid organiserte og utøvde egne nødhjelpsflygninger på 80- og 90-tallet. Den 7. juni 1988 ble Armenia rammet av et stort jordskjelv, som vel ikke engang ettertiden vet hvor mange som omkom i, men Wikipedia opererer med ca. 25 000. Da Tord Tangvik kom til Armenia året etter at han hadde vært der med hjelpesending første gangen, møtte *crewet* ei gammel bestemor som så vidt hadde berget livet. Store deler av hennes familie var omkommet. Hun satt der i det som fortsatt så ut som ruiner. Ingen av husene var bygd opp igjen. De bodde i en steinrøys. De hadde mistet alt. Bestemor Bella var hjemme da jordskjelvet kom, så også to av hennes barnebarn, som ikke skulle på skolen før på ettermiddagstid den skjebnesvangre dagen. Da jordskjelvet begynte, gikk de to barna ned i kjelleren. Der ble de bokstavelig talt begravd. Bestemor Bella ble også liggende blant rester av huset i Spitak. Etter noen timer fikk hun kontakt med ungene gjennom rop. Det var umulig å få sendt inn mat eller drikke til dem. Fortvilt forsøkte bestemor Bella å få tak i en bulldoser til å løfte vekk de enorme murblokkene. Men de hadde ikke tid, store boligblokker ble prioritert. Mangel på utstyr i et fra før fattig landområde gjorde det umulig å håpe på hjelp. Bestemor Bella hadde kun sine slitte never. Etter seks dager stilnet barnas rop fra kjelleren.

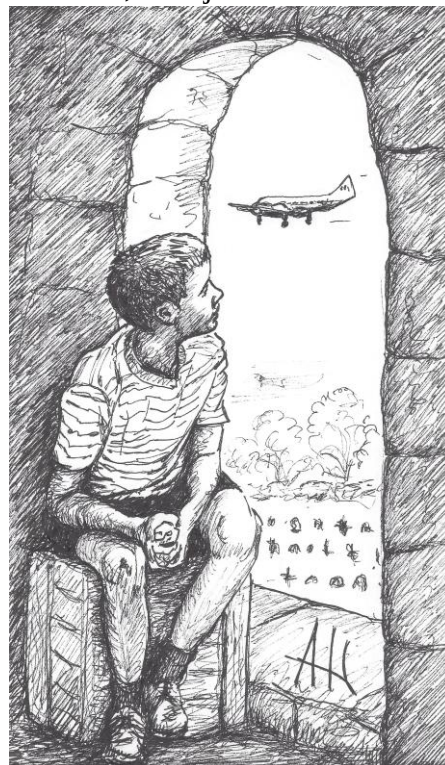
Bestemor Stella roper til barnebarna sine

Tord Tangvik ble født i Leksvik i 1936. Fire år senere flyttet familien til Hegra, hvor faren Lars Tangvik var prest i åtte år. I 1948 kom de til Værnes hvor faren (46) tiltrådte som prost i Nedre Stjørdal. Familien bestod for øvrig av mor Aase, søstrene Kirsten (1931), Tove (1934) og Berit (1944). Lars Tangvik var en samfunnsengasjert mann, som blant annet ble valgt inn på Stortinget. Han avslutte sin prestegjerning på Bakklandet i Trondheim.

En oppvekst i en prestefamilie på den tiden satte selvsagt sine spor, men det var ingen fanatisk religiøs påvirkning i hjemme. Til tross for at Tord gjennom sitt oppvekstmiljø, og også yrkeskarriere, stod nærmere Vår Herre i vertikalaksen enn andre, var det ikke det som avgjorde de valg han tok. Krigen i Hegra hadde trolig en viss betydning, men kanskje var det da han leste om grev Carl Gustav von Rosen, og det som skjedde på Madagaskar, som la grunnlaget for det som skulle komme hva gjaldt hans ønske om å hjelpe. Tord husker spesielt en episode fra oppveksten i Hegra. Da det smalt som verst i 1940, var det flere familier som trakk seg tilbake og søkte "beskyttelse" i kirker og kapell. Dette var kanskje ikke av de ivrigste kirkegjengere. Anna Okkelberg sa det slik: *"No kjæm dem, ja. Dæm koinn ha komme litte grainn før, så hadde det kanskje itj vorte nån krig"*.

Da familien Tangvik bodde på prestegården på Værnes, var det helt naturlig at Tord ble smittet av flybasillen. Mens andre gutter på den tiden skrev bilnummer, satt Tord i spiret på Værneskirka og noterte fly, en slags flygeleder. Han lærte seg raskt de ulike flytypene. Kanskje var det årsaken til at skolearbeidet ble noe forsømt. Han var absolutt ikke av de ivrigste på skolen, for å si det mildt. Det skapte nok en del bekymringer hos presten. Vi som har vært instruktører på Luftforsvarets Flygeskole i mange år, snakker ofte om den typiske

flykadetten, en med såkalt "flygerartium". Ikke akkurat toppresultater, men jevnt over bra hvor kanskje alle karakterer er representerte. I dette ligger muligens en indikator på den mennesketype som entret flygermiljøet i Luftforsvaret tidligere. Foreldrene til Tord var uansett ikke fornøyde med sin sønns akademiske fremgang. Løsningen fant de hos Forsvaret. Kanskje var det litt disiplin som skulle til. Derfor havnet Tord på *Den militære forskole* (militær realskole), en skole som har berget mange ungdommer oppover årene. Her bodde Tord på rom med den senere idrettslederen Hans B. Skaset. I 1952 tok Tord eksamen med bra karakterer. Mor Aase var nok ikke like glad for sønnens planer om å søke Flygeskolen. Hadde hun kunnet se inn i fremtiden, ville hun blitt ekstra bekymret. Luftforsvaret mistet over 190 flygere de første 20 årene etter krigen. Et skremmende tall, som merkelig nok aldri førte til konsekvenser for ledelsen. Etter hvert som tallet økte satte det naturligvis sitt preg på de ansatte.

Tord i kirkespiret

Tord Tangvik sendte inn sin søknad til Flygeskolen våren 1952, kun 16 1/2 år gammel. Han fikk komme på opptaksprøver, som den gangen varte i flere dager, hvorpå kandidatene ble fulgt nøye på alle vis. Han kom seg gjennom det første nåløyet, fikk også fly - men så sa det pang. Et riktig slag i ansiktet. En dag ble han nemlig innkalt til løytnant Arne Lima, nk og hovedinstruktør. Samtalen var kort og konsis, for ikke å si brutal, slik det var på den tiden. Arne Lima så knapt opp på gutten som hadde slått hælene sammen og stod der foran ham i stram giv akt. "Hvor gammel er du?". "Snart 17, løytnant", stammet Tord frem. "Dra hjem til mora di...!", smalt det fra mannen, som for en skarve flyaspirant stod nærmere Gud enn noen annen. Instruktører på Flygeskolen blir fort dyrket, mest guddommelige. Tord Tangvik sank sammen i ordets rette betydning, så liten, så ynkelig. Verden falt i grus. Den eneste som trakk et lettelsens sukk var mor Aase. Etter noen timer, da Tord fikk sin skriftlige frabeordning, kom håpet tilbake. Han var kun for ung! Om Tord Tangvik stod det i de militære papirer: *En ivrig, grei kar, pen opptreden. Bruker hodet og lærer fort. Skal vente 1 år på grunn av alderen (17 år). Flyging bra. Frabeordret 29/7.*

I påvente å "bli gammel nok", vanket Tord i flymiljøet på Værnes, spesielt hos Værnes flyklubb. Her fikk han også noen flytimer. Senere ble han med på kadettutvekslingen innenfor Norsk Aeroklubb. En tur til sjøs ble det også, som dekksgutt på *D/S Gudrid* i rederiet Bache & Co i Trondheim. Livets skole ga ham nødvendig ballast. Og på et vis ble han også i miljøet, gjennom å få seg jobb som met-assistent hos meteorologene på Værnes. Nyttig lærdom. Og det var her han var på nattevakt den 5. mars 1953 da det tikket inn en telexmelding om Stalins død. Trolig var Tord Tangvik den første på Stjørdal som visste at diktatoren var død.

Tidlig på sommeren 1953 kom innkallelsen til Flygeskolen på Værnes, og den 21. september gikk han "solo" etter 12 timer og 15 minutter i skoleflyet Fairchild Cornell. Det var en utrolig følelse å få grønt lys fra tårnet. Det var ikke radioforbindelse mellom flyet og kontrolltårnet på den tiden. Til sammen ble det 26 timers instruksjon på Værnes. Disse tallene er tilnærmelsesvis like de tall Flygeskolen bruker på en uttaksflyging i dag. CD13 (contact duel/time) er fortsatt "solo". Dette er ikke mye, og skiller seg ut fra mange yrker hvor du

utøver trening i lag med coach i månedsvis, for ikke å si år. Nåtidens Luftforsvarets Flygeskole på Bardufoss var stasjonert på Værnes fra 1952 til 2002. Navnet er ikke helt "korrekt", da Flygeskolen ikke er en skole hvor du skal lære å fly, men en opptaksprøve, utsiling - sjekke om vedkommende har de nødvendige kvaliteter og egenskaper for å lære å fly.

I en ung militærflygers karriere er det noen milepæler, for ikke å si tidsskiller, som betyr veldig mye. De er:

1. Soloturen med påfølgende dåp.

Dåpen er en seremoni som følger straks etter landing ved første solo. Medelevene bærer kandidaten bort til ei stor tønne med vann, og stikker kameraten i vertikal stilling ned i tønna med hodet først. På bunnen ligger ei soloflaske som vedkommende skal fang med munnen og ta med opp igjen, og drikke. Til og begynne med i Flygeskolens tid, var det også andre selvpålagte seremonier og rutiner, for ikke å si "avstraffelsesmetoder". Det gikk så langt at det endte i Høyesterett med den såkalte Smørblomstsaken, som fikk sitt kallenavn fra et utsagn fra forsvareren, sluggeren Alf R. Nordhus, som mente at en elev måtte da tåle litt, og ikke være en smørblomst.

2. Flashen.

Dette er et synlig bevis på at vedkommende har bestått Flygeskolen. Kadetten får tildelt et lite hvitt tøyestykke som brettes inn og langs båtlua, slik at han får en hvit kant foran og langsetter. Ser du derfor en soldat i blå uniform, med en hvit lang kant i båtlua, så er det en ungdom som har kommet igjennom Flygeskolens opptaksflyging, og er klar for flygerutdannelse på tildelt flytype i USA. Mange setter flashen "høyest", siden det faktisk er mye, mye vanskeligere å komme igjennom Flygeskolen enn å få vingen. Så godt som alle får vingen dersom de bare blir sendt til USA, som selvsagt skyldes et økonomisk aspekt. Det koster nemlig det norske samfunnet ca. 40 millioner å utdanne en militærflyger.

Tord Tangvik med den hvite flashen

3. Vingen.

Dette er selve "graduation". Å få vingen på brystet under en storslått seremoni i Amerika, er selve beviset. Vedkommende har nådd sitt mål. Blitt en av de utvalgte.

Etter Flygeskolens uttaksflyging, ble det Befalsskole for unge Tord Tangvik, slik ordningen var på den tiden. I dag er det motsatt rekkefølge. På Befalsskolen kunne han endt sin karriere

som flyger. På hans 18-års dag skulle kullet i selskap på prestegården som lå bare 200 meter unna brakkene som de benyttet den gangen, to røde brakker ved kirkemuren som står der den dag i dag. Men de fikk ikke innvilget perm. I rent ungdommelig hovmot og fortvilelse klippet kullet seg igjennom nettinggjerdet og dro til mor Aase, som serverte varm sjokolade og boller. Men vakthavende offiser oppdaget tjuvpermen. Det som reddet situasjonen var først og fremst at det var hele kullet som deltok, samt at selve presten (far til Tord) grep inn gjennom sine kontakter med toppledelsen inne på Værnes.

Den 3. april 1954 dro Tord og kullet med SAS til New York. De var på vei til Canada for å starte den virkelige flygerutdanningen. Det er slik at i Amerika må du ha bil, underforstått: førerkort. Tord Tangvik var for ung, og flyet gikk snart. Med det ordnet seg. Tord fikk faktisk tatt førerkort ni dager før han fylte 18 år. Et sjelden unntak. Men også her holdt det på å skjære seg. På en av sine aller første bilturer, altså før fylte 18, kolliderte han med en annen bil. Lensmannen i Stjørdal så selvsagt at her kunne ungdommens karriere være over. Med den forståelsen som bakgrunn ba lensmannen Tord lakonisk om å holde seg til trehjuls sykkel det kommende året!

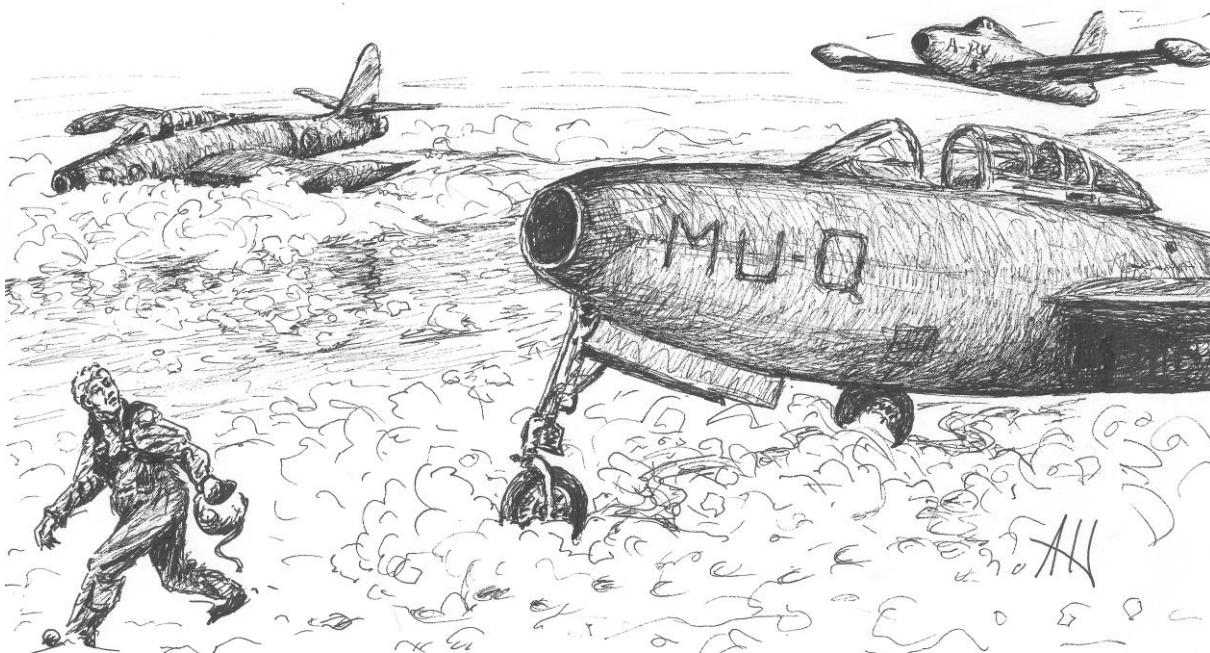
Først var det språkkurs i Canada. Under kurset skulle de feire 17. mai, en feiring hvor den unge stjørdalingen mistet sin dyd hva gjelder alkohol. 18. mai det herrens år 1954 ble en av de verste dager i Tords liv. Hvilke avtaler han gjorde med ham på toppen i vertikalaksen, skal være usagt, men som prestesønn var dette kanskje ikke forventet, og ord som "*aldri mer, bare jeg blir frisk igjen*" kom med jevne mellomrom mens verden gikk rundt og han fortsatt ropte på elgen i de dype canadiske skoger. Den allmektige hadde nok hørt det før, og visste at svært få holdt ord. Og det gikk ikke bedre med Tord.

Så kom selve flyperioden, og den 24. juni 1954 klippet de av ham slipset, en seremoni som blir tildelt den som går solo med Harvard'n (fly). Og så gikk det i ett. Plutselig stod han der på den store dagen og fikk vingen den 29. april 1955.

Etter Canada var Tord Tangvik først utplassert hos luftromsovervåkningen på Gråkallen en stund i påvente overføring til Gardermoen for teoriopplæring på F-84G Thunderjet. Såkalt ventetjeneste er ikke det en ønsker seg mest når en er fersk og ivrig, men slik tjeneste hos relaterte samarbeidspartnere er meget nødvendig for forståelsen og samspillet. Etter Gardermoen kom Tord til Sola for å fly T-33, hvis hensikt var å lære å fly under norske forhold. Når det var unnagjort, kom han tilbake til Gardermoen for utsjekk på F-84G Thunderjet. Han gikk solo på datidens eneste jagerfly i det norske forsvaret den 27. sep 1955. Flyets reg. merke var: WH-G. Så gikk det slag i slag med opplæring og overføringstrening. Og plutselig stod han på 338-skvadronen på Ørland den 10. januar 1956. Forsvaret var ingen tumleplass for sosionomer på den tiden. Ordrene og beskjedene var direkte og ukompliserte.

Hans første møte med Ørland var ikke mindre vindfullt. Den første han møtte var kaptein (senere general) Magne Tobias Sørensen, som hilste ham velkommen til skvadronen med følgende setning: "*Klipp håret, gutt!*" Noen minutter senere satt unge Tangvik i stolen hos stedets frisør. Og mens han satt der kom beskjeden om at nevnte Sørensen hadde styrtet i lag med Arnfinn Skjøstad (f. 14.08.1934 i Trondheim) på Ertsvågøya i Aure. Sistnevnte omkom.

Første flygetur på Ørland fikk Tangvik den 14. februar 1956. Det skulle bli en spesielle tur, hvor det gikk hardt utover materielle. De var tre fly. Både Tangvik og sidemannen havnet i brøytetekantene, og den tredje som var oppe: Arne Haave (senere sjeflygeleder på Værnes) buklandet. En kan trygt si at det var en rekke ildlåper på 50-tallet. Dette tiåret skulle bli det verste i Luftforsvarets historie. Flere flygere valgte å slutte.

Mens Tangvik var på Ørland fikk han blant annet i oppdrag og lete etter det savnet Braathenflyet den 7. november 1956. Det hadde styrtet på Hummelfjell. To omkom. Ulykken ble kanskje mest kjent fordi datidens storkjendis, Rolf Kirkvaag, og senere utenriksminister Knut Frydenlund, var om bord. Uten at Tord Tangvik visste det, var også ei skolevenninne av ham med flyet, nemlig Bodil Leirfall Flormælen.

I påsken 1957 fløy Tangvik ut Adresseavisa i fjellheimen. Blant annet gjorde han en tur til Kvern fjellvatnet, hvor formann i Trondheim Flyklubb, Håkon Eidissen, hadde hytte. Det ble en spennende tur. Piper Cuben (LN-MAV) kom i altfor god kontakt med terrenget, ene skia ble ødelagt, og de måtte få oppover en smed, Peder Moslet fra Selbu, til å reparere. Det var da Tord slapp ned en lapp til Eidissen hvor det stod "Rævafløy".

Håkon Eidissen 17. 09.2014

Etter en tid på Ørland, måtte Tangvik, som alle andre, en tur til våpenskolen på Sola. Herfra skjøt de med skarpt på Revtang, for øvrig eneste gangen Tord løste skarpe skudd fra en flygemaskin. For Tangvik var heller ikke jagerfly førstevalget, så han søkte seg som instruktør på T-33 ved 718-skvadronen på Sola. På fritiden tok han artium. Og det var nok på tide, for plutselig kom en annen interesse inn i hans liv. Han møtte sin kjære Gunvor. Han måtte ha vært veldig forelsket, for straks etter

første møte, steg han til værds og tegnet et hjerte med sin kondensstripe, ja, attpåtil med en strek (ei pil) igjennom. Alt på skattebetalernes vegne. Og gift ble de, og fikk barna: Lars Ove i 1959, Sidsel i 1963 og Nina i 1967.

Under sin tid på 718-skavdronen skulle Tangvik på en navigasjonstur til Hanh Air Force Base i Vest-Tyskland. Turen skulle gå via Belgia. Nå gikk ikke alt som planlagt, og han havnet faktisk på feil flyplass. Uten å vite det hadde han landet på ei stripe tilhørende en naboflyplass som lå temmelig så tett inntil. Problemet var at denne flyplassen, som het Sprangdahlem, var base for det hemmelige U-2, amerikansk spionfly.

(Ref. nedskytingen av Francis Gary Powers over Sovjet den 1. mai 1960). Stor var selvsagt overraskelsen da Tord så to slike fly parkert i en åpen hangar. Da tabben ble oppdaget av alle parter, fikk Tangvik klar beskjed om at han ikke hadde sett noe. Han ble transportert bort fra basen av MP, og hans fly ble fløyet over til naboflyplassen av en amerikansk jagerflyger. Tord Tangvik er en av disse åpne og dyktige menneskene som ikke har problemer med å si at han har feilet, selv om en vet hva prisen er: en viss mengde mobbing. De dyktige tåler det. Som unnskyldning kan det påpekes at turen ble noe stresset på grunn av at lokket til en av tankene falt av. Det skal også nevnes at U-2 skapte rabalder også i Norge. Det heter seg at statsminister Einar Gerhardsen stod på talerstolen i Stortinget og løy det norske folk opp i fjestet. *"Det har aldri landet en U-2 i Norge, og det vil ikke bli tillatt for U-2 å benytte norske baser"*. Da utbasuneringen kom i Stortinget, stod en U-2 inne i en lukket hangar i Bodø, og min sjef i Bodø på 70-tallet: Bjørnar Lund (hadde kun ei hånd), satt på en krakk ved siden av og malte et bilde av spionflyet. Bildet skal visstnok henge i tårnbygningen i Bodø fortsatt. Når alt dette er sagt, så hadde trolig Einar Gerhardsen ikke noe valg. Det var vel en såkalt "hvitløgn".

Plutselig var de seks pliktårene gått, og Tord Tangvik måtte ta et valg. Enten fortsette en karriere i Forsvaret eller finne seg en sivil flygerjobb. Han valgte det siste, på linje med de fleste militærflygerne på den tiden. Først ble han ansatt som simulatorinstruktør hos SAS på Arlanda. Deretter gikk turen til Braathens S.A.F.E (stiftet 26. mars 1946), hvor han tiltrådte den 3. oktober 1960. Tord sjekket "skipper" den 7. mars 1965. Hos Braathens skulle han bli til 20. januar 1996. Så fulgte noen strøjobber, samtidig som han kjempet for "retten til å fly etter 60", en evig debatt gjennom flere tiår, som nok har splittet diverse fagforeninger og karrieremennesker. Luftfarten har bitt seg sjøl i halen mange ganger. Befolkningen blir eldre og eldre, friskere og friskere, hjelpemidlene sikkerhetsmessig bedre og bedre, og likevel er en ansett som en fare når en har blitt 60, olding heter det visstnok. Forstå det den som kan! Jeg har også jobbet i luftfarten i 40 år, og måtte gå på 60, og har det klare standpunktet at så lenge en er frisk (godkjent medisinsk), trives veldig bra med jobben, ønsker å fortsette selv og virkelig kan sitt yrke, bør et menneske få fortsette. Og i tillegg er det jo to personer i cockpit!

Tord Tangvik som ung flykaptein i Braathens S.A.F.E

Tord Tangvik var med i en periode hvor forholdet mellom SAS og Braathen ikke alltid var like bra. Det var nok en godartet mobbing, men det lå også en viss undertone der. Lillebror Braathens hadde nok ofte folket på sin side, men SAS hadde myndighetene gjennom de tre lands regjeringer på sin side. Det ble en ujevn kamp. Det fortelles at direktøren i Braathens ikke ville ta ordet *passasjerer* i sin munn, han brukte *pasjerer* for å dermed å utelate *sas*. Braathens S.A.F.E ble til Braathens i 1998, og SAS kjøpte opp Braathens i 2002.

Tangvik fløy for noen mindre selskaper etter at han sluttet i Braathens, blant annet fløy han litt for Color Air, et lite intermesso i norsk luftfart. Tord Tangvik og hans styrmann Geir Gjøvik var de første som fløy ut av den nyåpnede Gardermoen den 8. oktober 1998. "*Det svei litt for SAS*", sier Tord.

Tangvik avsluttet sin operative karriere som flyger i Easy Jet (Luton, England), og hadde sin aller siste tur i 2001. Easy Jet er et såkalt lavkostnadsselskap, og ganske så effektive, hvor ordet "sløseri" er et fremmedord. Tangviks siste tur gikk fra Aten til Luton. Det var nok vemodig. Mange tanker kom på en gang. Mens han gjorde klar de siste dokumentene, bad han purseren om en kopp kaffe og en liten muffins. Han satt litt i stillhet, stirret mot himmelen, hans 52 år i cockpit passerte forbi. Så tok han på seg jakken, grep crewbagen og forlot flyet. Ved passering av skranken, ble han innhentet av purseren med følgende setning: "*You forgot to pay for the coffee and the muffins, captain*". Tidene hadde forandret seg. Kanskje var det like greit at stjørdalingen trakk seg tilbake? Kanskje følte han at han ikke lenger passet inn, til tross for at han hadde fløyet på 188 destinasjoner, 4 000 timer som simulatorinstruktør og hadde hele 23 000 flygetimer.

I boka om Tord Tangvik har Per Jevne skrevet litt om de episoder som en ikke hører så meget om, eksempelvis hvor det var så nære på ved utflyging fra Split, eller da han fløy kommende kong Harald og dronning Sonja på kun en motor, ikke klarte å stanse foran den røde løperen etc. I boka forteller Tord Tangvik om et utall med hendelser, hvor selvsagt turen med Yassar Arafat i 1994 ble ganske så minneverdig, en tur som i utgangspunktet var en såkalt "hysj-hysj-operasjon". Tangvik forteller om hans fornøyelige

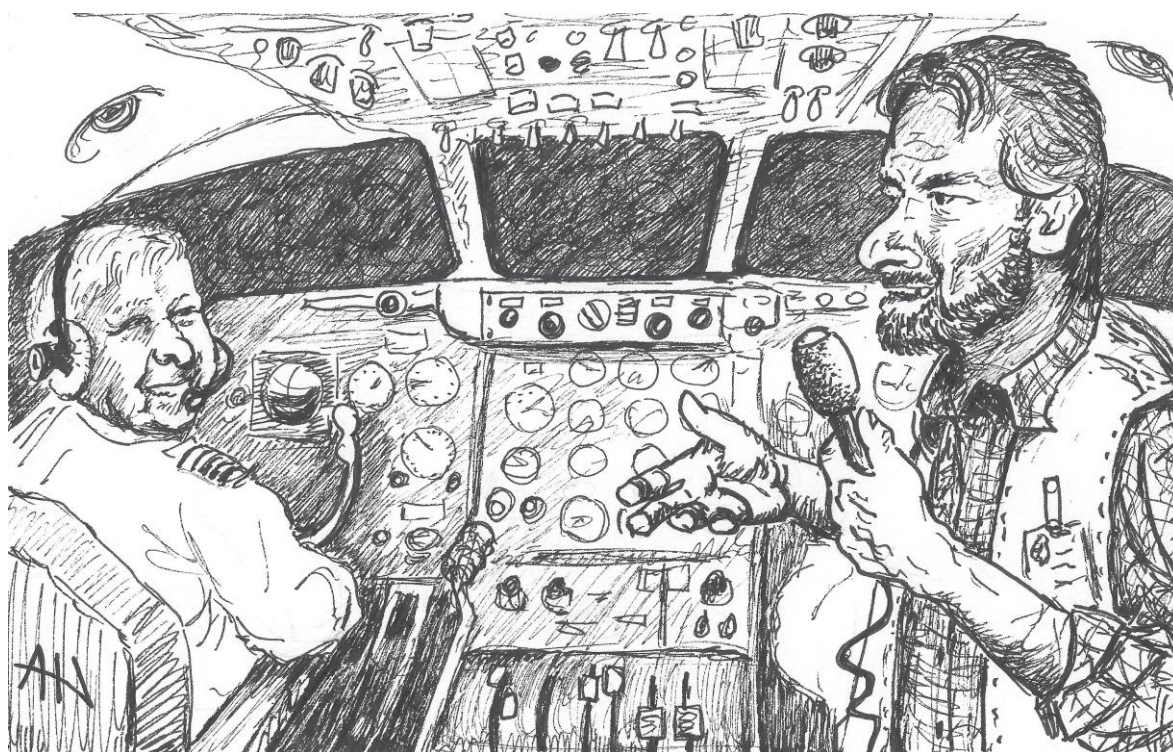

Yassar Arafat på besøk hos Tord Tangvik i cockpit

samtale inne i cockpit med Yassar Arafat, hvor nok palestineren ble noe satt ut da Tord innledningsvis sa følgende: "*Mister President: du tar altfor mye av vår tid i Norge*". Forklaringen på dette kan du lese i Per Jevnes bok. Forøvrig er det noe merkelig at en person en dag kan være ansett som terrorist, for så dagen etterpå å være hyllet som statsmann, og få fredsprisen. Hvilken fred? Den fremtredende diplomaten Terje Rød Larsen betegnet Arafat som en mesterlig manipulator som løy hele tiden.

Når jeg valgte å ta med noen linjer om stjørdalingen Tord Tangvik i min bok, med basis og dokumentasjon i Per Jevnes bok, er det selvsagt for at Tangvik står som pioneren blant frivillige nødhjelsflyginger. Det hele startet med første flygingen i jula 1984 og fortsatte hver

jul noen år fremover. Dette kapittelet av Tangviks liv er så omfattende at det bør du helst lese fra Jevnes bok om Tangvik. Resultatet taler for seg selv. Tord Tangvik har blitt kalt en blanding mellom mor Theresa og Von Rosen (bushpilot, nødhjelpspilot i Biafra). For sine juleflygninger ble Tangvik også kalt: reisende i humanitet, den flygende julenissen, samaritaner etc. For sin innsats for folk i nød mottok han Røde Kors sin høyeste utmerkelse: Torstein Dales minnepris på 10 000 (pengene gikk til Norsk Nødhjelpsflygings bunnskrapte kasse). Tangvik har også fått Melwin Jones Fellowship, som er den høyeste markeringen Lions gir. Det øverste Sovjet hedret også Tord for hans innsats for Armenia. Det var under en tur til nettopp Armenia at Tangvik fikk besøk av den kjente Hans-Wilhelm Steinfeld i Moskva. NRK-reporteren kom rett og slett og sa: *"Eg skal være med, eg."* Etter avgang fra Sheremetevo-flyplassen fikk Tangvik problemer med å få opp understellet (hjulene). Det var dårlig vær med snø som trolig hadde fylt opp hjulbrønnen. Tord og kollega Otto Samulsen valgte da å fly lavt over Moskva, mens de senket og hevet hjulene noen ganger for å riste av seg snøen. Dårlig vær, kombinert med høyden og lite aerodynamisk flyging, skapte selvsagt en viss turbulens, for å si det mildt. Den ellers så selvsikre og klare Steinfeld, befant seg i en atmosfære han ikke behersket og likte seg heller dårlig, og oppførte seg deretter, for å si det diplomatisk fra en som har drevet flyskrekkurs i flere tiår.

Da de hadde løst det tekniske, kommet seg ut av det verste uværet og flatet ut, kom nevnte NRK-korrespondent inn i cockpit og beklaget at det ikke var mulig å få sendt en melding/rapport til NRK. Klokken var 1925 (norsk tid), og Dagsrevyen gikk snart på lufta hjemme. Men Tord visste råd, kontaktet Stockholm Radio og de koblet Hans-Wilhelm Steinfeld videre og direkte på lufta inn i Dagsrevyen. Et lite scoop. Og reportasjen begynte omtrent som følger: *"Ja, nå flyr vi lavt over jordskjelvområdet, vi ser sykehus og ambulansebiler...."*. De tre flygerne Tangvik, Samulsen og Ydals så ikke en meter. De var i 33 000 fot, ute var det fortsatt dårlig vær, og blekkmrøkt. Ja, faktisk var ikke sikten mer enn 500 m når de landet, som vel er på grensen....., men for NRK var nyhetsfaktoren stor. Tord husker godt at han og flygerkollegaene snudde seg mot hverandre og stilltiende sa med blikket: *"Er det slik sannhetsbegrepet omgås hos journalistene i NRK?"* En kan vel muligens si at det var en såkalt "predicted" utøvelse. Det var for øvrig på denne turen at ideen om å

skrive en bok kom, en tanke som ble fremsatt av general Werner Christie (min slektning), som var med på turen som representant for Røde kors.

Tord Tangvik opptrådet ikke alltid slik samfunnet forventet av en prestesønn. Til og med da han i meget godt voksen alder var med i "Rorbua" (vitseprogram på NRK TV fra Tromsø v/Tore Skoglund), var det nok ikke alle som var like glad for hans deltagelse hvor en del groviser haglet jevnt og trudd. Men dette viser menneske Tord Tangvik, og mer enn noe annet da vi tar med en annen ytterlighet, for å si det slik, nemlig hans store engasjement for PROFO (Prostatakreftforeningen). Humor og alvor hand i hand. Blid, omgjengelig, nyter av livet og samtidig ansvarsfull, konsentrert flykaptein, alt gjennom fellesnevnerne som: sosialt engasjement og verdighet. Det heter seg at naturen du vokser opp i gjør deg til den du er. I det ligger også det miljøet du lever i, for ikke å si de enkeltepisoder og hendelser som virkelig berører deg. Vi er tilbake til innledningen: *det å få seg en karamell*, møte motgang, en opplevelse som former deg enten du vil eller ikke. La meg derfor slutt i de samme baner, med et faktum som gjorde Tord til den han ble.

Tord Tangvik 22. juni 2014

Hendelse II

Vi skriver 1963 og prinsessen hadde kommet til Tangviks. De hadde sønnen Lars Ove, nå fikk de en datter: Sidsel. Kjernefamilien blir det ofte kalt. Da Sidsel ble født var Tord i Kristiansand på "night stop". Han ringte derfor sykehuset for å forhøre seg om mor og barn. Det var fødselslegen som tok telefonen. Han var av den korte typen, som nok ikke forstod betydningen av ordet *kommunikasjon*. Meldingen fra legen var klar og brutal: "*Dere har fått en datter som ikke er normal*". På Tords kommentar: "*ikke normal?*", fortsatte legen med en setning som skulle følge Tord dag og natt, forme ham og bestemme hans videre liv: "*Dere har fått en idiot*". Sidsel var født med Downs syndrom. Denne skribent kunne nå ha utbrodert dette på så mange måter, men velger å avstå. Uansett forklaringer, datidens og nåtidens normer og holdninger, taler en slik *kommunikasjon* for seg selv. Igjen: *Hvor mye kan et menneske tåle?*

Familien Tord Tangvik (foto: Morten Flaten)

3. rekke f.v: Nina Tangvik (datter), Emil Gudem (barnebarn) og Bård Ellingsen (samboer med Nina)

2. rekke f.v: Julie Tangvik Larsen (barnebarn), Sidsel Tangvik (datter), Gunvor Tangvik (kone) og Lotte Kristine Tangvik (barnebarn)

1. rekke f.v: Lars Ove Tangvik (sønn), Tord Tangvik, Kim Petter Nilsen (samboer med Lotte) og på fanget: William (oldebarn)